

Talousarvioehdotus 2020

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

Selvitysosa: **Tilastokeskus** tuottaa luotettavaa ja ajantasaista tilastotietoa yhteiskunnan eri ilmiöistä yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi ja asiakkaidensa hyödyksi. Tilastokeskus kehittää tilastotoimea yhteistyössä muiden tilastoja tuottavien viranomaisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tilastokeskus osallistuu tietokosysteemin kehittämiseen ja edistää tiedon eettistä käyttöä yhteiskunnassa.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet

- Tilastot, tietoaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Väestötietojärjestelmän ja varmennepalvelujen luotettavuus säilyy sekä käytettävyys ja hyödyntäminen lisääntyvät
- Kansallisella palveluarkkitehtuurilla mahdollistetaan Suomen digitalisoinnin eteneminen tehostamalla ja tukemalla asiakkaiden toimintaa
- Väestökirjanpidon ja sen tietojärjestelmien kehittämisellä edistetään yhteiskunnan perusrekisteritietojen laatua ja kustannustehokasta saatavuutta ottaen erityisesti huomioon tietosuoja- ja tietoturvanäkökohdat.

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 47 955 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

TK-21-1125-18

11.4.2019

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	Mittayks./ asteikko	2018 toteuma	2019 tavoite	2020 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta				
Julkistusten lukumäärä	kpl	556	558	540
Toimeksiantopalveluiden määrä (yli 500 €)	kpl	963	1000	1000
Oikea-aikaisten julkistusten osuus	%	94	98	98
Virheettömien julkistusten osuus	%	91	96	97
Tutkijapalveluiden käyttölujarahakemusten määrä, kpl	kpl	468	480	480
Toiminnallinen tehokkuus				
Tuottavuuden muutos	%	-2,8	0,5	0,5
Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista	%	71	72	72
Tuotantokulut tilastojulkistusta kohti	t€	103	103	101
Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus	%	122	100	100
Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa	%	92	94	95
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen				
Henkilötyövuodet virasto yhteensä	htv	784	785	778
Sairauspoissaolot	pv/htv	12,1	< 10	< 10
Työtyytyväisyysindeksi, 1–5	VMBaro	3,55	3,65	3,65

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	62 565	57 343	58 455
Bruttotulot	10 435	8 500	10 500
Nettomenot	52 130	48 843	47 955
Siirtyvät erät			
- siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 113		
- siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 155		
<hr/>			
2020 talousarvio	47 955 000		
2019 talousarvio	48 843 000		
2018 tilinpäätös	48 172 000		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
-suoritteiden myyntituotot	7 970	7 500	8 200
-muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 970	7 500	8 200
-tästä toimintamomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 970	7 500	8 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
-erilliskustannukset ¹⁾	3 261	3 750	4 100
-osuus yhteiskustannuksista	3 261	3 750	4 100
Kustannukset yhteensä	6 522	7 500	8 200
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	1 450	0	0
Kustannusvastaavuus, %	122,2	100,0	100,0
Hintatuki	0	0	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	122,2	100,0	100,0

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläkemaksurakenteen muutos	12
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-2
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-1
Vuokramenojen indeksikorotus	23
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-35
Pakollisten EU-säädösten tai muiden kansainvälisten vaatimusten toteuttaminen	150
Sote- ja maakuntauudistus tilastoinnissa (maakunta- ja soteuudistukseen liittyvän rahoituksen purku)	-968
Tasomuutos	-67
Yhteensä	-888

2020 talousarvio	47 955 000
2019 talousarvio	48 843 000
2018 tilinpäätös	48 172 000

Tilastokeskus [28.30.01] Tilastokeskuksen toimintamenot PERUSLASKELMA

	2018	2019	2020		
	toteutuma	arvio	TAE	Kehittämisen- suunnitelman hankkeet	KEHITTÄMIS- SUUNNITELMA
MENOT					
Palkkaukset	43 295	43 400	43 100	592	43 692
Vuokrat	3 399	3 100	3 200	0	3 200
Muut kulutusmenot	14 289	14 500	13 400	280	13 680
Investoinnit	1 582	0	0	0	0
MENOT YHTEENSÄ	62 565	61 000	59 700	872	60 572
TULOT					
Maksullinen toiminta	7 970	7 600	8 200	-400	7 800
EU-tulot	1 203	1 200	1 200	0	1 200
Yhteisrahoitteinen toiminta	1 019	800	800	0	800
Muut tulot	243	300	300	0	300
TULOT YHTEENSÄ	10 435	9 900	10 500	-400	10 100
NETTOMENOT	52 130	51 100	49 200	1 272	50 472
RAHOITUS					
Talousarvio	47 299	48 843	47 955	1 272	49 227
Lisätalousarvio I	873				
Lisätalousarvio II					
Lisätalousarvio III					
Lisätalousarvio IV					
Kehyspäättös					
RAHOITUS YHTEENSÄ	48 172	48 843	47 955	1 272	49 227
SIIRTOMÄÄRÄRAHAKANTA					
Siirto edelliseltä vuodelta	11 113	7 155	4 898	0	4 898
Siirtomäärärahakannan muutos	-3 958	-2 257	-1 245	0	-1 245
Siirtomäärärahakanta 31.12.	7 155	4 898	3 653	0	3 653
EHDOTUKSEN MUKAINEN SIIRTOMÄÄRÄRAHAKANTA					
Ehdotus					
Siirto edelliseltä vuodelta					
Siirtomäärärahakannan muutos					
Siirtomäärärahakanta 31.12.					
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (HTV)	784	777	768	10	778
- kuukausipalkkaiset	675	672	658	10	668
- haastattelijat	109	105	110		110

Liite: Kehittämissuunnitelman perustelumuistio

Manual on government deficit and debt, MGDD

Manual on government deficit and debt, MGDD, on eurooppalaista kansantalouden tilinpidon järjestelmää ESAa tarkentava ohjeistus. EDP-prosessissa (liiallisen alijäämän menettely) edellytetään MGDD-manuaalin noudattamista, vaikkei se ole lainsäädäntöä.

Eurostatin johdolla laadittava manuaali valmistunee toukokuussa. Vieläkään ei ole täsmällistä varmuutta manuaalin sisällöllisistä muutoksista, koska muun muassa neuvottelut eräissä komission ryhmissä (CMFB, Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics ja DMES, Directors of Macroeconomic Statistics) ovat kesken. Manuaali edellyttää laajahkoa lisäraportointia. Ensimmäinen raportointikierros on syksyllä 2019.

Tilastokeskus arvioi, että raportoinnissa tarvitaan vuosittain noin yhden henkilötyövuoden lisätyöpanos. Kulut kasvavat 60 000 euroa vuodessa.

Sote- ja maakuntauudistus tilastoinnissa

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvä tilastoinnin kehittämishanke lopetetaan vuonna 2019. Tilastotuotannon ja julkisen talouden alijäämä- ja velkaraportoinnin jatkuvuuden sekä avoimen datan saatavuuden varmistamiseksi tulee jatkaa seuraavia kahta projektia.

1 Kuntien talousraportoinnin automatisointi

Maakunta- ja sote-uudistuksen keskeytys lisää Tilastokeskuksessa työtä taloustietolain tuomien muutosten valmistelussa. Kuntien taloustietojen keruuvastuu siirtyy Valtiokonttorille vuodesta 2021 alkaen. Sote-uudistuksen yhteydessä valmisteltiin malli, jossa osan tiedoista olisivat tuottaneet maakunnat. Koska maakuntia ei tässä vaiheessa tule, on päivitettävä JHS-suositukset JHS 200, palveluluokitus ja JHS 194, XBRL-taksonomia. Koska kunnat säilyvät edelleen kaikkien taloustietojen tuottajina, tulee raportoitavaa tietosisältöä ja sen yksityiskohtaisuutta muuttaa niin, että kuntien on mahdollista tuottaa tarvittavat tiedot ja hyödyntää automaattista talousraportointia. Tilastokeskus osallistuu merkittävällä panoksella taloustietolain vaatimaan talousraportoinnin uudelleenpäivitykseen.

Heti alkuvuodesta 2021 Tilastokeskuksella pitää olla valmius hakea kuntatalouden aineistoa Valtiokonttorin avoimesta rajapinnasta sekä prosessi tietojen käsittelyyn. Kuntataloustiedot ovat merkittävä lähdeaineisto useille tilastoille. Laajinta käyttö on kansantalouden tilinpidossa ja julkisen talouden alijäämä- ja velkaraportoinnissa. Lisäksi Tilastokeskuksen resursseja tarvitaan virastojen väliseen sidosryhmätyöhön, jota siirtymävaiheen riskienhallinta, laadunvarmistaminen ja osaamisen siirto sekä taloustietomäärittysten ylläpito edellyttää. Tilastokeskus on arvioinut, että tähän työhön tarvitaan vuonna 2020 yhteensä 244 000 euroa.

2 Aluetietojen julkaiseminen avoimena datana

Tilastokeskus julkaisee maksullisia aluetietoja. Tulossopimuksen mukaan vuonna 2019 Tilastokeskuksen tavoitteena on lisätä alueellista avointa dataa ja julkaista uudistettu palvelu joulukuussa 2019.

Avoimen datan merkittävä lisääminen aiheuttaa tulonmenetyksiä. Toisaalta tietojen hyödyntäminen helpottuu ja luultavastikin lisääntyy. Arvio aluetietojen

lisäämiseksi tarvittavasta panostuksesta vuonna 2020 on 80 000 euroa ja tulonmenetys 400 000 euroa vuodessa.

Sosiaalitalastoasetus IESS (Integrated European Social Statistics)

IESS on sosiaalitalastoja koskeva asetuskokonaisuus. Neuvosto ja parlamentti ovat saavuttaneet kompromissin, joten nyt näyttää hyvin todennäköiseltä, että käyttöönotto toteutuu vuoden 2021 alussa. Työvoimatilastoon tulevat muutokset koskevat muun muassa otosasetelmaa ja tutkimuksen modularisointia. Lisäksi on tulossa uusia moduleja. Rahoituksen lisätarve vuonna 2020 on 110 000 euroa. Tulo- ja elinolotutkimukseen tulevat muutokset aiheuttavat lisäkuluja vuonna 2020 arviolta 28 000 euroa. Rahoitusta haetaan talousarviossa 2020.

Liikennetilastojen siirto Tilastokeskukseen

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Valtiovarainministeriö antoivat Tilastokeskukselle, Liikennevirastolle, Liikenteen turvallisuusvirastolle ja Viestintävirastolle tehtäväksi laatia ehdotuksen liikenne- ja viestintätalastojen tuottamisesta liittyen liikenne- ja viestintäviraston perustamiseen.

Virastojen yhteistyönä syntyi raportti (10.10.2018), jossa esitettiin yksimielisesti virallisen tilastoinnin keskittämistä Tilastokeskukseen lyhyellä aikavälillä sekä pidemmällä aikavälillä aihealueen tilastoinnin relevanssin selvittämistä. Tätä varten asetettiin Traficom, Väylän ja Tilastokeskuksen yhteishanke 18.3.2019 koskien vuosia 2019-2021. Hankkeen tavoitteena on tehostunut tilastointi valtionhallinnon tasolla, ilmiöalueen tilastoinnin parempi laatu ja kattavuus sekä käyttäjille näkyvä tietojen parantunut saatavuus yhdestä palvelusta.

SVT- ja ESS-tilastoinnin siirtoon ja siirron aikaista tuotantoa varten Tilastokeskus arvioi tarvittavan työpanoksen lisätarpeen kahdeksi henkilötyövuodeksi vuonna 2020 (120 000 euroa). Lisäksi tilastoinnin ja tietojärjestelmien kehittämiseen tarvitaan lisärahoitusta 230 000. Kehyssiirroista ja muista kehittämissuunnitelmaan vaikuttavista lisätarpeista tehtävä arvio on käytettävissä esiselvitysprojektin jälkeen 20.6.2019.

EU-säädösten aiheuttamat tulevat lisätarpeet

1 Yritystilastoasetus FRIBS (Framework Regulation Integrating Business Statistics)

FRIBS on useita yritystilastoja koskeva asetuskokonaisuus, jonka voimaantulo on lykkäätynyt useaan otteeseen. Asetus hyväksyttiin parlamentissa 2.4.2019. Asetuksen mukaiset vuositilastojen tietotoimitukset alkavat tilastovuodesta 2021 ja suhdannetilastojen tilastovuodesta 2024 lähtien.

Suhdannetilastojen kehittämistä varten on Eurostatilta haettu grants-rahoitusta vuosille 2020-2021. Rahoitus kattaa 70 prosenttia kuluista. Vuoden 2020 jälkeen kehittämistoimia vaativat muun muassa palveluiden ulkomaankauppa, rakenne- ja tilinpäätöstilastot, hyödyketilasto ja tytäryhtiötilastot. Lisärahoitusta haetaan kehysuunnitelmassa 2021-2024.

2 Jätedirektiivi

Jätedirektiivin toimeenpano on ympäristöministeriön vastuulla. Tilastokeskus hoitaa ympäristöministeriön rahoituksella tilastoinnille asetetut lisävaatimukset. Käytännössä työt tulee aloittaa syksyllä 2019. Pysyvään tuotantoon tarvittava työpanoksen lisätarve on arvioitu kahdeksi henkilötyövuodeksi vuosittain (120 000 euroa). Lisärahoitusta haetaan kehysuunnitelmassa 2021-2024.